

Muzeum Hansa Alexandra

Początki kozielskiego muzealnictwa

Początki muzealnictwa na ziemi opolskiej sięgają przełomu XIX i XX w. czyli czasów, gdy Śląsk należał do państwa pruskiego. Z czasem idea tworzenia muzeów przybrała na popularności i upowszechniła się forma lokalnych placówek tzw. Heimatmuseum. Tego typu muzea były zazwyczaj tworzone przez miejscowych nauczycieli. Tak też było w przypadku kozielskiego Heimatmuseum, którego założycielem był Hans Alexander (ur. 20.02.1885 w Bycinie, zm. 5.11.1959 r. w Bad Löhne-Gohfeld).

Zawodowo związany był z szkołą w Radoszowach, Pokrzywnicy i w Koźlu. W młodości przez krótki czas pełnił służbę wojskową w Koźlu. W okresie I wojny światowej został powołany do służby wojskowej. W latach 20. XX w. podjął decyzję o stworzeniu muzeum i rozpoczął gromadzenie zbiorów. W tym czasie rozpoczął także aktywną działalność badawczą, która zaowocowała napisaniem licznych artykułów o tematyce historii lokalnej jak i także prac zwartych jak np. książka „Friedrich der Große und Cosel” z 1936 r.

Początkowo muzeum funkcjonowało w mieszkaniu nauczyciela, następnie w budynku Fundacji Ringa (Dom Seniora) oraz w lokalu urzędu finansowego, część zbiorów Hans Alexander przechowywał nadal w domu.

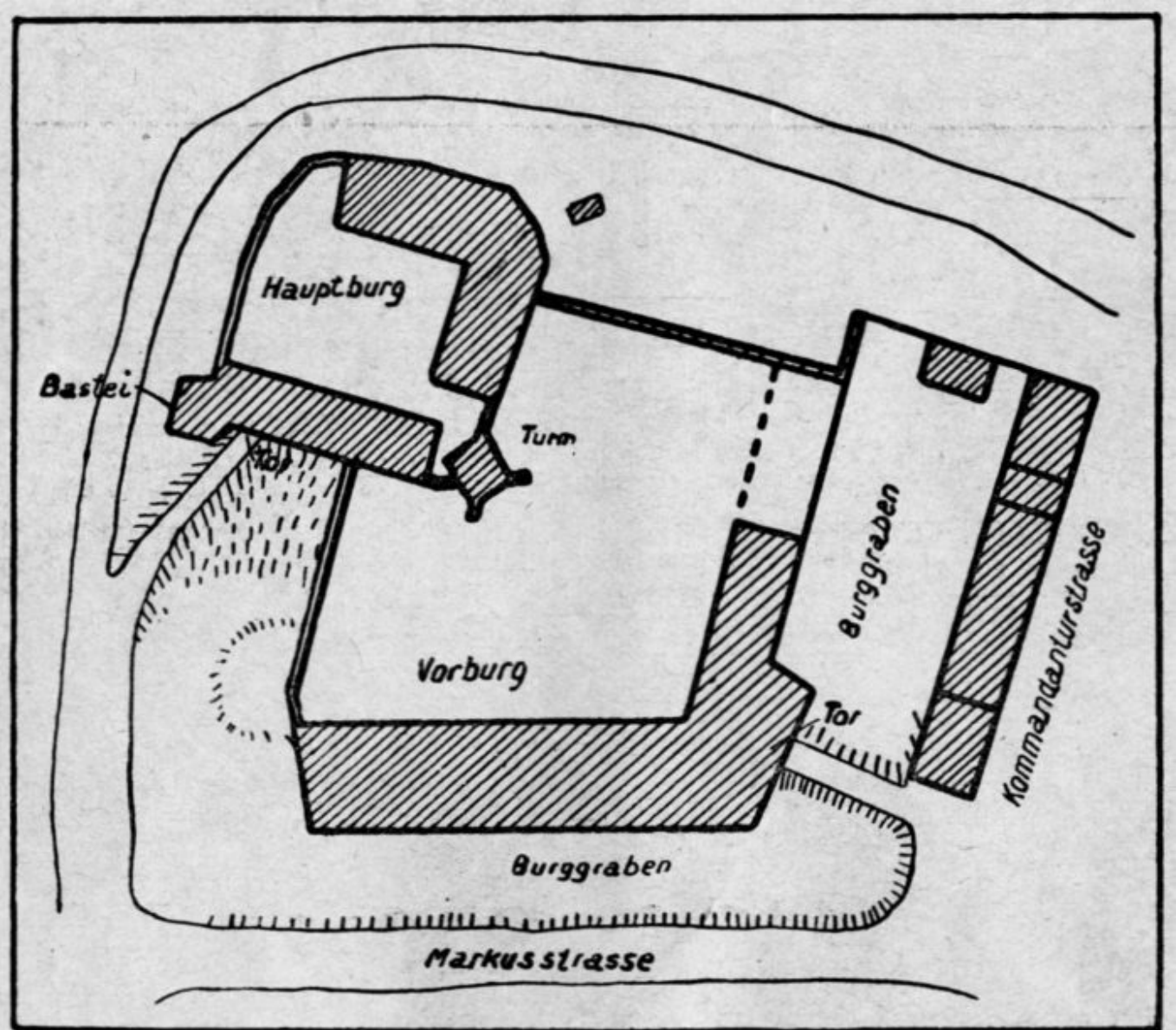
W 1932 r. władze miasta zgodziły się na stworzenie Heimatmuseum w czterech pomieszczeniach przy nowo wybudowanej hali sportowej przy obecnej ul. Bohaterów Westerplatte. Istnieją przypuszczenia, iż pod koniec II wojny światowej twórca muzeum podjął decyzję o demontażu ekspozycji i ukryciu eksponatów. Pomimo, iż w 1946 r. został wysiedlony do Niemiec nie przestał interesować się tematyką Koźla. Swoimi zbiorami wzbogacił lokalne archiwum i muzeum w Melbergen.

Jakie eksponaty znajdowały się w przedwojennym muzeum?

Z literatury niemieckojęzycznej wiemy, iż w muzeum znajdowały się takie eksponaty jak: makieta ukazująca ówczesne Koźle, portrety komendantów twierdzy, ordery, wojskowe sztandary, flagi, liczne dokumenty np. cechowe, obrazy przedstawiające Koźle, przedmioty związane z życiem codziennym mieszczan i handlem, elementy ubioru, efekty twórczości społeczności lokalnej – obrazy, publikacje, portrety ważnych osób związanych z Koźlem, zbiór militariów z okresu od XIV do XVIII w., pamiątki z I wojny światowej, armata z przełomu 1806 i 1807 r.

Muzeum Hansa Alexandra nie przetrwało wojny, według niektórych informacji zbiory przejęli Rosjanie, z kolei inne źródła podają, iż zbiory zostały skryte w różnych miejscowościach powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego a następnie uległy rozproszению i zaginięciu. Obecnie w zbiorach Muzeum Ziemi Kozielskiej znajduje się tylko jeden z zabytków pochodzących z muzeum Hansa Alexandra. Jest to barokowa rzeźba świętego, która po wojnie znalazła się w izbie historycznej zorganizowanej w kozielskim liceum, a potem wraz z innymi eksponatami została przekazana do zbiorów Towarzystwa Ziemi Kozielskiej, które w roku 2016 przekazało ją do Muzeum Ziemi Kozielskiej w organizacji.

Nie tracimy nadziei na odnalezienie pozostałych eksponatów z muzeum Hansa Alexandra. Ktokolwiek wie coś co mogłoby ułatwić poszukiwania, proszony jest o przekazanie tych informacji pracownikom naszego Muzeum.

Der Grundriss der Burg Cosel